

свърши въ Вартбургъ въ кратко време славный прѣводъ на Новый Завѣтъ.

Удивително е, колко Лютеръ въ теченіе на 25 години е писалъ. Смѣтнѣхъ че единъ прѣписвачъ кой-то да пише всѣкы день по десеть часове ще изиска единъ человѣческый животъ да прѣпише всичко онова кое-то е написалъ Лютеръ; и при всичко това, той е работилъ още толкози щото не скоро нѣкой другъ ще свърши толкози. — Слѣдъ като ся намѣри той 10 мѣсеци въ Вартбургъ, почу за неспокойствія-та кои-то ся породихъ между послѣдователи-тѣ му; за това безъ всяко вниманіе на опасность-тѣ, той безъ дозволеніе отъ Курфирста побърза въ Виттембергъ, доведе тѣхны-тѣ дѣла въ порядкъ и продължи съ нѣколко отъ пріатели-тѣ си почнжтый прѣводъ на Библиѣ-тѣ съ голѣмъ ревность, тѣй щото въ 1534 год. цѣла-та Библия въ единъ томъ можеше да бѣде напечатана на Нѣмскый языкъ.

Най изрядный отъ сътрудници-тѣ на Лютера бѣше *Филиппъ Меланхтонъ* кой-то ся роди въ 1497 год. въ Броттенъ въ Баденъ. Той былъ единъ ученъ и благочестивъ мжжь, кой-то съ кротость-тѣ и смиренность-тѣ си, много станъ полезенъ Лютеру, особенно кога-то той съ распаленный си духъ приближаваше да излѣзе отъ границъ-тѣ си. Между сътрудници-тѣ въ прѣведаніе-то на Вѣтхый Завѣтъ сѣ, за спомянуваніе: *Д-ръ Иоанъ Бугенхагенъ*, *Д-ръ Юустусъ Ионасъ*, *Д-ръ Поммеръ*, *Д-ръ Креуцигеръ*, и *Матей*